

Opening

Lex Heerma van Voss

21

Sporen van
neanderthalersLuc Amkreutz en
Gerrit Dusseldorp

27

Jagers en boeren in
de wetlands

Luc Amkreutz

33

Een bronstijdbegravenis
volgens Brusselse
conventies?

Arjan Louwen

39

Het verzonken zwaard
van OmmerschansDavid Fontijn en
Luc Amkreutz

45

Terpen langs de
Noordzee

Annet Nieuwhof

51	
Caesar en zijn massamoord in het Nederlandse rivierengebied Nico Roymans	51
58	
Meisje uit het veen Wijnand van der Sanden	58
64	
Petillius Cerialis slaat de Bataafse Opstand neer Frits Naerebout	64
70	
Nehalennia, handels- geest in de oudheid Kim Beerden	70
75	
Romeins goud en de 'Franken' Stijn Heeren	75
81	
Friese handelaren in mondiale netwerken Marco Mostert	81

832 87
Heidenen bekeren
is lastig werk
Marco Mostert

836 93
Schrift op de kwelder
Egge Knol

834 98
Vikingaanval
op wereldstad
Dorestad
Annemarieke Willemsen

**RELIGIE, RIJKEN,
REVOLTES**

1217 107
Een fantasierijke
kruistocht naar
Damiate
Jaap van Moolenbroek

1220 113
Hemel en hel in
Schelluinen
Bram van den Hoven
van Genderen

1107	119
Graaf Willem II van Holland wordt koning Jan Burgers	
1177	125
Een moord op een kantelmoment Arie van Steensel	
1522	131
Zuiderzeesteden aan de Oostzee Louis Sicking	
1601	137
De Strijd van de Dertig Sander Govaerts	
1617	143
Het begin van zes- honderd jaar Republiek der Letteren Dirk van Miert	
1433	149
Een grensoverschrij- dende compositie Willem Elders	
1473	155
Gedrukte boeken in Nederland Marieke van Delft	
1507	161
De wereld volgens Jan Ruysch Bram van den Hoven van Genderen	
1516	167
Erasmus' revolutionaire Bijbeluitgave Jan Bloemendal	
1549	173
Zonder Spanje geen Oranje Raymond Fagel	

- 178
Internationale
beeldenstormen
Jonas van Tol
- 184
Willem van Oranje,
de Europeaan
Jonas van Tol
- 190
De Staten-Generaal
op het Binnenhof
Diederik Smit en
Carla Hoetink
- 1594** 201
Vele wegen naar
Azië
Djoeke van Netten
- 1607** 207
De Beemster en
het poldermodel
Piet van Cruyningen
- 1613** 213
Geldria, het eerste
VOC-fort in India
Gerrit Knaap
- 1618** 219
De internationale
Nationale Synode
van Dordrecht
Joke Roelevink
- 1622** 225
Hugo de Groot over
de waarheid
Henk Nellen
- 1628** 231
Braziliaanse indianen
in de Republiek
Mark Meuwese

- 1611 236
De hoogleraar,
de missionaris en
het Arabisch
Jetze Touber
- 1651 242
De mythes rond
de Statenbijbel
Nicoline van der Sijs
- 1652 248
De Portugese
slavenlobby in
Nederlands-Brazilië
Joris van den Tol
- 1653 253
De Vrede van Munster.
Rebellen worden
medespelers
Maurits Ebben
- 1654 259
Duitse keurvorst
betaalt Nederlandse
dichteres
Nina Geerdink
- 1656 265
'Twee mooren in
een stuck van
Rembrandt'
Mark Ponte
- 1658 270
Onmisbare migranten
voor de Gouden
Eeuw
Jelle van Lottum
- 1662 275
Koffie, wereldhandel
en de consumptie-
revolutie
Pim de Zwart
- 1663 281
Een utopische
Nieuwe Wereld

	287
Suriname wordt Nederlands. Of toch niet? Suze Zijlstra	
	293
Engeland wordt sterke staat dankzij Nederland Marjolein 't Hart	
	299
Een nieuwe visie op de islam Henk van Rinsum	
	305
Hollandse krachten in de eeuw van Newton Fokko Jan Dijksterhuis	
	311
De Kerstvloed en de strijd tegen het water Lotte Jensen	
	317
De wereld volgens de gebroeders Ottens Reinder Storm	
	323
'Vrije grond' onbereikbaar voor slaven Bram Hoonhout	
	329
De Boeren, de San en een licence to kill Martine Gosselink	
	334
Het Kaaps kameel- paard van de Stadhouder	

1797 343

De kleine Grandisson
als internationale
bestseller
Feike Dietz

1797 349

Massaal op de bres
voor de vs
Joris Oddens

1798 355

Een nationale
grondwet in een
wereldrevolutie
Mart Rutjes

1800 361

Een zeer intiem
adolescenten-
dagboek
Leonieke Vermeer

1806 367

In de ban van
Napoleon
Johan Joor

1815 373

Nederland ontstaat
uit het 'concert van
Europa'
Beatrice de Graaf

1821 379

Literatuur in wereld-
perspectief
Ton van Kalmthout

1830 385

Het Kultuurstelsel
Angelie Sens

- 1844 397
De 'on-Nederlandse'
grondwet
Adriejan van Veen
- 1851 403
Het KNMI en de wet
van Buys Ballot
Frans van Lunteren
- 1860 409
Het ontstaan van
de Nederlandse
huisvrouw
Corinne Boter
- 1864 415
George Sand eindelijk
in het Nederlands
vertaald!
Suzan van Dijk
- 1865 421
De sage van
Hans Brinker
Theo Meder
- 1868 427
Nationalisme en
internationalisme in de
muziekgeschiedenis
Petra van Langen
- 1869 433
'Ons deel van de
groote wereldtaak'
Nico Randeraad
- 1870 439
Doodstraf niet
afgeschaft in
Nederlands-Indië
Sanne Ravensbergen
- 1872 445
Nederlandse
sigarenmakers gaan

- 1885 450
Een uitbarsting in
de wetenschap
Robert-Jan Wille
- 1892 456
Homoseksualiteit,
een importproduct
Gert Hekma
- 1896 462
De fiets wordt
Nederlands
Manuel Stoffers en
Harry Oosterhuis
- 1899 468
Vrouwen van
de wereld
Fia Dieteren,
Marijke Huisman en
Willemijn Ruberg
- 1901 474
Nederlandse
beschaving in koloniaal
perspectief
Elise van Nederveen
Meerkerk
- 1908 480
Indonesische studenten
leggen basis voor
internationaal
antikolonialisme
Klaas Stutje
- 1913 486
Het Vredespaleis als
internationale uiting
van nationale trots
Pepijn Corduwener

(ON)VEILIG,
(ON)AFHANKELIJK

- 1919 495
'Tiny Tine Tammes'
wordt hoogleraar
Ida Stamhuis

- 1927 501
 Koningin Wilhelmina,
 moeder van
 de Hongaren
 Orsolya Réthelyi
- 1929 508
 De wereld van boven:
 Anthony Fokker
 Marc Dierikx
- 1929 514
 Coca-Cola en de
 moderne consumptie-
 maatschappij
 Melvin Wevers
- 1932 520
 De oprichting van
 Conimex
 Jon Verriet
- 1936 526
 De geuzen in Madrid
 Lodewijk Petram en
 Samuël Kruizinga
- 1937 532
 Jamboree in het land
 van mist
 Matthijs Kuipers
- 1937 538
 Voorbij de
 'verzuiling'
 Peter van Dam
- 1944 544
 De Hongerwinter
 Ingrid de Zwarte
- 1944 551
 'Afrekenen' met
 de vijand
 Marieke Oprel
- 1945 558
 Proklamasi
 Gert Oostindie

- 1951 564
Apartheid en Abraham
Kuyper
Anne Marieke van der Wal
- 1951 570
De Wereldraad
van Kerken
en dekolonisatie
Bastiaan Bouwman
- 1951 577
Unieke regeling
voor beeldende
kunstenaars
Fransje Kuyvenhoven
- 1951 583
Baas over de
eenzaamheid
Lotte Koppenrade
- 1951 589
W.F. Hermans bevuilt
het Hollands binnen-
huisje
Peter Kegel
- 1953 596
Erfenissen van een
ramp
Eric Berkers
- 1953 602
Van kolonialisme
naar mondiale
solidariteit
Wouter van Dis
- 1958 608
Veiligheidsdienst maakt
Koude Oorlogsfront
warm
Constant Hijzen

ÉÉN, VRIJ, (ON)GELIJK

- 1958 617
Europese integratie
van onderop
Marijn Molema

- 623
In Holland staat een
huis...
Frank Veraart
- 629
Internationale kennis
in een kuipje
Mila Davids
- 635
En toen was er de
pil...
Theo Engelen
- 641
Polderen in de
Mijnstreek
Erik Nijhof
- 647
De Bijlmermeer:
een modernistisch
mozaïek
Tim Verlaan
- 653
De tweede
feministische golf
Willemijn Ruberg,
Marijke Huisman en
Fia Dieteren
- 659
De impact van het
Rapport van de Club
van Rome
Jeroen Touwen

- 1977 665
Dennendal: een
progressief
experiment?
Paul van Trigt en
Monika Baar
- 1978 671
Lockheed en de
herontdekking van
corruptie
Ronald Kroeze
- 1980 677
Amsterdammers geven
Duitsers kraakles
Bart van der Steen
- 1980 683
Mislukte poging tot
uniformering
Standaardnederlands
Frans Hinskens
- 1982 689
Managers in
de politiek
Sjoerd Keulen
- 1983 696
Artikel 1, typisch
Nederlands baken
van gelijkheid?
Karin van Leeuwen

2007	702
Eerlijke handel met het keurmerk 'Max Havelaar'	
Peter van Dam	
2008	708
De Rushdie-affaire, islamofobie en het neoconservatisme	
Leo Lucassen	
2009	714
De Europese aspiraties van Nederland	
Carla Hoetink en Wim van Meurs	
2006	720
De grote black-out en Europa's verborgen integratie	
Erik van der Vleuten	
2017	726
Orkaan Irma en nationale liefdadigheid	
Lotte Jensen	
Over de auteurs	733
Illustratie- verantwoording	739
Wegwijzer	743
Personenregister	745